

LR Ryšių reguliavimo tarnybai
Algirdo g. 27A, 03219 Vilnius

2013 m. lapkričio 15 d.
4-1311

VIEŠAJAI KONSULTACIJAI

DĖL TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI IR TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PRIEMONIŲ TEIKIMO PASLAUGŲ RINKOS TYRIMŲ IR JŲ REZULATATŲ

Susipažinus su LR Ryšių reguliavimo tarnybos Viešajai konsultacijai paskelbtais tyrimais dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti ir Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų, siunčiame savo pastabas ir pasiūlymus.

1) Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo (toliau – Tyrimas dėl transliacijų perdavimo paslaugų) rezultatų:

Šiuo tyrimu yra siūloma panaikinti akcinėms bendrovėms Lietuvos radijo ir televizijos centrui (toliau – LRTC) ir TEO LT nustatytus įpareigojimus ir yra įgyvendinama siuntimo paslaugų dereguliacija, todėl mes nepritariame šio tyrimo rezultatams ir siūlymams. Manome, kad šiuo metu siuntimo paslaugų rinkoje nėra sąlygų realiai konkurencijai, todėl siuntimo paslaugas yra būtina reguliuoti.

Tyrimo ataskaitoje rašoma, jog atlikus Trijų kriterijų testą, norint nustatyti, ar galima naikinti įpareigojimus LRTC ir TEO LT, nustatyta, kad pirmas kriterijus yra tenkinamas („įėjimo į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką kliūtys tiriamuoju laikotarpiu buvo aukštos“), tačiau antrasis kriterijus nėra tenkinamas, pasak tyrimo skyriaus 6.3. „dėl diegiamų naujų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų ir potencialios galimybės televizijos programų transliuotojams ir retransliuotojams keisti transliacijų perdavimo paslaugų teikėją, nagrinėjamoje rinkoje gali atsirasti potenciali konkurencija.“

Norime atkreipti dėmesį, kad konstatuojama tik potencialios, bet ne de facto konkurencijos galimybė. Iš tikrųjų, konkurencijos šioje rinkoje nėra, nes:

1) keisti siuntimo paslaugų teikėją nėra paprasta, nes ji yra įrašomas į licenciją ir transliuotojas, norėdamas verstis transliavimo veikla jau gauna į licenciją įrašytą siuntėją pats negalėdamas jo pasirinkti.

2) net ir panaikinus formalias kliūtis (siuntėjo įrašymą į licenciją), konkurencija neatsirastų, nes dažniai yra ribotas resursas ir nėra realių galimybių pereiti pas kitą siuntėją, nes jis neturi dažnių, kuriais galėtų siųsti transliuotojų programas.

3) pačiame Tyrime dėl transliavimo perdavimo paslaugų yra nustatyta, kad dauguma radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugų nėra pakeičiamos kitomis paslaugomis tiek paklausos, tiek

pasiūlos atžvilgiu: „Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV televizijos ir palydovinės televizijos tinklais paslaugomis paklausos (transliuotojų) atžvilgiu.“ (Skyrius 3.2.3.3.1. p.53); „Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV televizijos tinklais ir palydovinės televizijos tinklais paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.“ (p. 54); „Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos V. Krušnos individualios įmonės, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Balticum TV“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Aukštaitijos televizija“, UAB „Šiaulių apskrities televizija“, UAB „Ilora“, TEO, LRTC nėra pakeičiamos tarpusavyje paklausos atžvilgiu.“ (p. 58) ir kt. T.y. konstatuojama, kad paslaugos yra tik šalia egzistuojančios, bet ne konkuruojančios viena su kita.

Taip pat norime atkreipti dėmesį, kad ir šiame Tyrime dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, yra pažymėta: „Tarnyba šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime netiria, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir neįvardija didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų.“ (5 skyrius, p.102).

Taigi manome, kad konkurencija siuntimo paslaugų rinkoje yra neefektyvi ir realios galimybės transliuotojams rinktis kitus paslaugų teikėjus nėra susidariusios, priešingu atveju, dauguma transliuotojų jau būtų pasirinkę alternatyvius siuntėjus.

Taip pat norime atkreipti dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą, dominuojanti padėtis – vieno ar daugiau ūkio subjektų padėtis atitinkamoje rinkoje, kai tiesiogiai nesusiduriama su konkurencija arba kuri sudaro galimybę daryti vienpusę lemiamą įtaką atitinkamoje rinkoje veiksmingai ribojant konkurenciją. Preziumuojama, kad kiekvienas iš trijų ar mažesnio skaičiaus ūkio subjektų (išskyrus mažmeninę prekybą besiverčiančius ūkio subjektus), kuriems tenka didžiausios atitinkamos rinkos dalys, kartu sudarančios 70 procentų ar didesnę atitinkamos rinkos dalį, užima dominuojančią padėtį.

Konkrečiu atveju Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkoje dėl valstybinio reguliavimo veikia tik du ūkio subjektai, o kiti ūkio subjektai į šią rinką galėtų patekti tik po to kai rinkoje veikiančių subjektų licencijos naudoti atitinkamus dažnius pasibaigtų. Taigi minėtoje rinkoje valstybė ne tik yra sukūrusi didžiulius įėjimo barjerus, bet ir ženkliai apribojusi rinkos dalyvių skaičių. Akivaizdu, kad toks mažas rinkos dalyvių skaičius ir laike itin apribotas potencialių konkurentų atsiradimas, neesant siuntimo paslaugų kainos reguliavimo, sudarys sąlygas ir iš esmės skatins pelno siekiančius asmenis sudaryti nebylų susitarimą, kuriuo būtų eliminuota veiksminga konkurencija atitinkamoje rinkoje. Tai yra du ūkio subjektai, puikiai žinodami savo ir savo teikiamų paslaugų nepakeičiamumą, potencialiai nebekonkuruos tarpusavyje.

Pažymėtina ir tai, kad transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, paprastai yra gyvybiškai būtinos šių paslaugų pirkėjui, todėl esant nurodytai situacijai bei dabar egzistuojančiam paslaugų tiekėjų ir pirkėjų santykiui bei rinkos galiai, visiškai akivaizdu, kad paslaugų pirkėjai neturės pakankamos derybinės galios. Taigi net ir netinkamai padaryta išvada, jog paslaugų pirkėjai gali keisti transliacijų perdavimo paslaugų teikėją, neturės jokios reikšmės potencialios konkurencijos atsiradimui, nes paslaugų teikėjų sąlygos iš esmės bus vienodos, o pirkėjai neturės jokios derybinės galios.

Siūlymas: Palikti galioti šiuo metu egzistuojantį siuntimo paslaugų rinkos reguliavimą. Be to, mūsų nuomone, prieš panaikinant šiuo metu egzistuojantį siuntimo paslaugų rinkos reguliavimą, būtina pirmiau įgyvendinti talpinimo paslaugų rinkos reguliavimą ir įvertinti talpinimo paslaugų reguliavimo veiksmingumą.

2) Dėl Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo rezultatų:

Pritariame Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo rezultatams ir pasiūlymui, kad LRTC, kaip turinčiam didelę įtaką rinkoje, būtų nustatyti prieigos suteikimo, nediskriminavimo, skaidrumo, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos bei apskaitos atskyrimo įpareigojimai. Manome, kad talpinimo paslaugų rinkos reguliavimas yra ypač svarbus ir jį reikėtų įgyvendinti kuo skubiau.

Norime atkreipti dėmesį, kad Lietuvos nacionalinis transliuotojas dar neturi savo suformuoto tinklo, nors jis LRT buvo paskirtas dar 2011 m. birželį Seimui priėmus Nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo pataisas. Pagrindinė priežastis yra LRTC nenoras bendradarbiauti, naudojantis savo monopoline padėtimi.

Siūlymas: manome, kad talpinimo paslaugų reguliavimas turėtų būti įgyvendintas kuo anksčiau – LRTC turėtų būti pripažintas turintis didelę įtaką rinkoje iki 2013 m. gruodžio 1 d. ir per du mėnesius, ne vėliau kaip iki 2014 m. vasario 1 d., paskelbtų standartinį pasiūlymą teikti televizijos transliacijų perdavimo antžeminiiais tinklais priemonių teikimo paslaugas. Šiuo metu nustatytas konsultacijų terminas per ilgas, turint omenyje, kad jau dabar jaučiamos talpinimo paslaugos nereguliavimo pasekmės – nesuformuotas LRT tinklas. Tik reguliacinėm priemonėm įmanoma užtikrinti Lietuvos nacionalinio transliuotojo galimybę turėti laiku suformuotą tinklą, tai būtų ypač svarbus valstybės intereso įgyvendinimas, nes šiuo metu yra susidariusi situacija kai valstybė negali pasinaudoti savo turimu valstybiniu dažnių ištekliu dėl valstybinės įmonės pasipriešinimo.

Apibendrinant, manome, kad abu LR Ryšių reguliavimo tarnybos atliktus tyrimus reikėtų vertinti kompleksiskai, todėl būtų pavojinga nutraukti siuntimo paslaugų reguliavimą neįsitikinus, kad talpinimo paslaugų reguliavimas yra efektyvus. Pastarasis reguliavimas turėtų būti įvestas kuo greičiau, kad būtų įgyvendinti valstybės interesai Lietuvos nacionalinio transliuotojo atžvilgiu.

Laikinais einantis direktoriaus pareigas

Andrius Romanovskis